

BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm007190

Dane szczegółowe

Właściciel: **dar.rad.dk**
Kraj: **Polska**
Okres historyczny: **Królestwo Polskie (Polska)**
Znaleziono: **mazowieckie**
Materiał awersu: **mosiądz**
Materiał rewersu: **g.jednorodny**
Wykończenie: **brak**
Sygnowanie: **BUCH = БУХЪ**
Wytwórca: **BUCH = БУХЪ (Санкт-Петербург)**
Średnica: **24.0 mm**
Typ uszka: **dрут**
Rant: **●-||**
Profil: **(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- napisy na awersie

Przeznaczenie

- szkolny

Ostatnia aktualizacja: **2016-09-01 19:02**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.06.18

Opis guzika btrm007190

Polski guzik szkolny z okresu Królestwa Polskiego (wersja bez orła)

© buttonarium.eu

Awers przedstawia napis SZKOŁA WOIEWÓDZKA, który umieszczono w dwóch wieńcach: laurowym i rozmarynowym, na obrzeżu guzika widnieje podwójny wypukły rant.

Ciekawostka

Wawrzyn, zwany również laurem, symbolizuje głównie: zwycięstwo, bohaterski czyn, chwałę, sławę i triumf, rozmaryn natomiast: wieczną przyjaźń i wierną miłość.

Rewers sygnowany: TRANZSCHEL BUCH (dwugłowy orzeł) ST. PETERSBURG.

Guzik znaleziono w okolicach Kałuszyna.

Przeznaczenie i datowanie

Guzik należał do ucznia, nauczyciela Szkoły Wojewódzkiej w okresie Królestwa Polskiego.

Guziki szkolne występują z następującymi napisami: BIBLIOTEKA PUBLICZNA, INSTYTUT NAUCZYCIELI ELEMENTARNYCH, INSTYTUT POLITECHNICZNY, KURATORIA I●S●K●P, LICEUM (LYCEUM), SZKOŁA PODWYDZIAŁOWA, SZKOŁA WOIEWÓDZKA, SZKOŁA WYDZIAŁOWA oraz UNIWERSYTET.

Hipoteza

W okresie od połowy Księstwa Warszawskiego oraz przez całe Królestwo Polskie występowały dwa rodzaje guzików szkolnych: z polskim orłem i napisami na szarfię, a całość umieszczona w wieńca oraz z samymi napisami w wieńcach. Można przypuszczać, że guziki bez orła były w użytku w okresie popowstaniowym, kiedy to wzrastały represje wobec Polaków, a używanie symboli narodowych było ograniczane lub wręcz zakazane.

Ciekawostka

Ogółem w 1817 r. w Królestwie Polskim było 1018 placówek oświatowych, z czego 1014 podlegało Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i były to:

- Uniwersytet Warszawski,
- Szkoła Akademiczno-Górnicza w Kielcach,
- 12 szkół wojewódzkich,
- 16 szkół wydziałowych,
- Instytut Nauczycieli Elementarnych w Łowiczu,
- Instytut Głuchoniemych w Warszawie,
- 868 szkół elementarnych,
- 10 prywatnych pensji i szkół męskich,
- 79 prywatnych pensji i szkół żeńskich,
- Korpus Kadetów w Kaliszu,
- 11 seminarium diecezjalnych rzymskokatolickich,
- 1 seminarium greckokatolickie.

Pozostałe cztery szkoły to: Szkoła Muzyki i Sztuki Dramatycznej podlegała Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji; Szkoła Elementarna Artylerii i Inżynierii, Szkoła Podchorążych Piechoty oraz Szkoła Podchorążych Jazdy podlegała Komisji Rządowej Wojny.^[1,2]

W **Wewnętrznym urzędzeniu szkół wojewódzkich z 1819 roku** napisano: *Szkoły wojewódzkiej celem jest dać uczniom swoim gruntowne zasady nauk i umiejętności, które najwięcej przyczyniają się do ukształcenia rozumu i napawają serce szlachetnymi uczuciami tak, ażeby młodzieniec ukończywszy chwalębnie wszystkie tej szkoły klasy, był usposobiony do Szkoły Głównej czyli Uniwersytetu; przestający zaś na edukacji, w tejże szkole powziętej, aby mógł z pożytkiem dzieła uczone czytać i one rozumieć, a jako światły obywatel i sam się dobrze rządzić i radami swemi współobywateli wspierać.*

W sześcioletniej szkole wojewódzkiej uczono następujących przedmiotów: Religja i moralność, języki wraz z ich literaturą: Polski, Łaciński, Grecki, Francuzki, Niemiecki, Historia Powszechna i Ojczysta, Jeografia, Matematyka, Fizyka z Chemią, Historia Naturalna, Kaligrafja, Rysunki^[3].

Źródła

 [Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska](#)

 ^[1] Winiarz A. - Szkolnictwo Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego (1807-1831), Lublin 2002

 ^[2] www.historia.org.pl - Polityka oświatowa caratu w Królestwie Polskim w XIX w.

 ^[3] Podlaska Biblioteka Cyfrowa-Zbiór przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego, Wydział Oświecenia t.2

 Gładki K. - GUZIKI SZKÓŁ wojewódzkich, wydziałowych, liceum, uniwersytet, prawo, Łódź 2012

 Pawelec L. - Reformy szkolne w pierwszej połowie XIX wieku, Kielce 2009

 Podlaska Biblioteka Cyfrowa - O urzędzeniu szkół miejskich i wiejskich elementarnych, Warszawa 1808

 Podlaska Biblioteka Cyfrowa - Regulament szkół miejskich i wiejskich elementarnych, Warszawa 1808

 Podlaska Biblioteka Cyfrowa - Zbiór przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego: Wydział Oświecenia

- Słownik symboli literackich - wawrzyn (laur)
- Wikipedia.pl - Historia administracji, Królestwo Polskie
- Wikipedia.pl - Izba Edukacyjna (Księstwo Warszawskie)
- Wikipedia.pl - Rozmaryn
- Wikipedia.pl - Wawrzyn
- Wikipedia.pl - Wieniec laurowy

Wytwórca: BUCH = БУХЪ (Санкт-Петербург)

Buch = БУХЪ, fabryka guzików należąca do braci Buch (Бухъ), została założona w Petersburgu w 1816 roku. W 1829 roku fabryką zarządzali kupcy Transzel (Траншель) i Buch. W spisie wystawy przemysłowej w Petersburgu w 1833 roku figurują jeszcze obaj właściciele, natomiast na wystawie w 1843 roku w Moskwie jako właściciele fabryki są wymienieni tylko bracia Buch. W 1890 roku fabrykę przejął kupiec Fryderyk Karłowicz Gutchejl (Ф.-К. А. Гутхейль), jednak nadal produkował on guziki pod marką braci Buch, co najmniej do roku 1913 (ostatni zapis w książce adresowej Petersburga).

***) Opis wymaga uzupełnienia:**

sprawa spółki BUCH - NORBLIN Warszawa,
oraz sprawa spółki BUCH - RÜKERT.

Spółka Buch & Rukert mieściła się w Warszawie na ul. Długiej nr 557.

Kamienica nr 557 należała do Jakuba i Teofila Piotrowskich (wg. danych z 1852 roku). Panowie byli członkami Delegacji Miejskiej powołanej w 1861 roku.

Proszę o pomoc w uzupełnieniu tego opisu

Źródła

 Dubrowska M., Sołtan A. - Wytwórnice guzików w dziewiętnastowiecznej Warszawie i ich produkcja, Almanach Muzealny 3, Warszawa 2001

 Wikipedia.pl - Zakład Platerniczny Norblinów

 www.ipsb.nina.gov.pl - Spółka Akcyjna Fabryk Metalowych - Fabryka "Norblin, Bracia Buch i T. Werner" w Głownie - widok ogólny na zakład

 www.madein.waw.pl - Spółka Akcyjna Fabryk Metalowych P.F. „Norblin, B-cia Buch i T. Werner” w Warszawie

 www.pugoviza.ru - БР. БУХ

 www.pugoviza.ru - БУХ

 www.pugoviza.ru - БУХ - поставщик двора ЕИВ

 www.pugoviza.ru - ТРАНШЕЛЬ и БУХ

 www.sieczkimniejszosci.waw.pl - Spółka Akcyjna Fabryk Metalowych p.f. „Norblin, Bracia Buch i T. Werner”

 www.zw.com.pl - Dziwne dzieje Norblina

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.

*Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. **Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-17 14:45**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.06.18